

HELENA HONKANEN 1912–2009

Helena Honkanen Ritaripuistossa As-kaisissa miehensä muistokiven vieressä

”Ei se ollut niin juhlallista ollenkaan”, vastasi Helena Honkanen, kun haastattelija Tapani Kunttu yritti saada hänet kertomaan asemastaan piirihoitokunnan varuspäällikkönä. ”Menin sinne ja tein sen, minkä ymmärsin ja lähdin pois. Ei ollut ollenkaan sellainen tuntu, että oli mikään päällikkö. Junassa sai litteran toiseen luokkaan, siinä se päällikkyyks oli.”

Tämä kuvaa hyvin isänmaallisessa maanviljelijäperheessä kasvanutta Helena Angervo, jonka me tunsimme Helena Honkasena. Helena koki lapsena vuoden 1918 tapahtumat pelottavina. Venäläisten matruusien tullessa kotirantaan Helena piiloutui sängyn alle.

Helena liittyi Naantalinnon lottiin 1929 täytettyään 17 vuotta. Hän toimi lottien leirillä Naantalissa muonittajana, ja ensimmäinen kaikkiaan neljästä hänen suorittamastaan Tuusulan lottapiston kurssista oli muonituskurssi. Hän kävi myös ilmavalvontakurssin, koska sen ohessa pääsi lentämään. Sähköttäjän ja varusjaoston johtajakurssit tulivat myöhemmin valmiiksi.

Helena Angervo sai käsityöopettajaksi valmistuttuaan opettajan paikan Järvenpään kotitalousopettajaopistossa ja liittyi Tuusulan lottiin. Sodan kynnyksellä opistossa aloitettiin varustautua sotaan. Piti tehdä sidetarpeita. Helena Angervo sai tehtäväkseen käydä kysymässä vanhoja lakanoita opiston rajanaapurista Sibeliuksen Ainolasta, jossa Sibeliukset olivat koko sotien ajan. Lakanoita ei ollut, mutta hän sai valita tyttäreltään kaksi iltapukua. Näistä appelsiinin- ja sitruunanvärisistä puvuista lotat tekivät silkkisiä nenäliinoja, jotka kävivät kau-

paksi kuin kuumille kiville. Rahoilla saatiin monta kiloa villalankaa sukia varten. Lankoja Helena Angervo vei Järnefeltien kotiin, ja parin viikon kuluttua hän sai takaisin ison määrän villasukkia, joissa oli harmaat terät, mutta varret olivat kudottu iloisen kirjaviksi. Laura Järnefelt sanoi, että *kyllä minä luulen, että sotapojatkin ovat iloisia, kun he tällaisia sukkia saavat.*

Talvisodan alettua Helena Angervo sai määräyksen kurssin käyneenä Hyrylän ilmavalvonta-aseman vastaavaksi lotaksi.

Joulun alla häneltä kysyttiin, mihin puolustusvoimien antamat lottien jouluviinat tuotaisiin. Hän ajatteli, miten kylmät jalat lotilla aina oli kirkon tornissa ilmavalvonnassa ja ehdotti, että viinat vaihdettaisiin pariin suuria ”vinkkelitossuja”. Tästä hän sai lotilta lämpimät halaukset. Hän allekirjoitti kuitenkin paperin, jossa luki: *Helena Angervo on ottanut vastaan lottien jouluviinat, 16 annosta.*

Kun hän lähti Tuusulasta talvisodan loputtua, hän sai kiitokset. puheenjohtajalta, joka sanoi, että hän oli sen vuoden aikana tehnyt kymmenen lotan työt.

Välirauhan aikana Helena Angervo pääsi takaisin kotiseudulle Varsinais-Suomen emäntäkoulun opettajaksi. Samaan aikaan hän jatkoi heti lottatyötä Naantalinnon lotissa, ja pian hänet määrättiin Varsinais-Suomen piirihoitokunnan varuspäälliköksi. Työpaikka oli Turun vanhan postitalon tiloissa. Nyt hän oli välillä omalla alallaan. Sodan alettua 1941 hänen ensimmäinen tehtävänsä oli kiertää Varsinais-Suomen kaupat ja koota niistä sotaväelle käyvä materiaali kankaista ja monoista lankoihin saakka. Näistä valmistettiin lumipukuja ym. lottien työtuissa Turussa. Työtä oli paljon ja päivät venyivät.

Jatkosodan aikana hänen työpaikkoihinsa kuuluivat Äänislinna, Rukajärvi ja Lieksa.

Helena Angervo vihittiin 23.6.1943 kuuluisan kaukopartioryhmän johtajan luutnantti Ilmari Honkasen kanssa ”terässormuksin” lottien valtakunnallinen kruunu päässään. Hän joutui monta kertaa vastaamaan isäntää kysyttäessä, että tämä oli mennyt ”naapuriin”.

Viimeisessä kokouksessa 1944 Helena Honkanen oli sihteerinä ja allekirjoitti näin lopettamispyötkirjan.

Turun seudun lottaperinteessä Helena Honkanen oli mukana alusta alkaen. Hän sai lottamuistomitalinsa ensimmäisessä Lotanpäiväjuhlassa Naantalinnon kirkossa. Siellä hän oli antanut myös lottalupauksensa. Helena Honkanen oli viimeisenä elossa olleena piirihoitokuntaan kuuluneena naulaamassa perinneyhdistyksen lippua Turun tuomiokirkossa 2001.

Seija Aantaa

TURUN SEUDUN LOTTAPERINNEYHDISTYKSEN HALLITUS 2015

Pia Lindell puheenjohtaja

p. 050 360 3369

opp.lindell@lindell.inet.fi

Airi Nikkilä varapuheenjohtaja

p. 040 741 7101

airi.nikkila@elisanet.fi

Heli Teittinen sihteeri

p. 044 080 8675

heli.teittinen@utu.fi

Asta Hermonen retkivastaava

p. 040 558 6376

Milja Huhtala Lottalan emäntä

p. 044 040 0919

milja.huhtala@gmail.com

Marjatta Jokinen jäsenrek.hoitaja

p. 040 545 0006

jokisenmarjatta@gmail.com

Maija-Leena Kero

p. 050 560 6437

maija-leena.kero@elisanet.fi

Eeva-Liisa Salminen

p. 040 554 0667

eeva.liisa.salminen40@gmail.com

Maire Wessman

p. 02 236 2220 / 044 251 7441

Taloudenhoitaja Suvanna Seppälä

p. 040 845 4643, suvsep@utu.fi

Jäsenrekisterin hoitaja

muutokset ja korjaukset:

Marjatta Jokinen

Kupittaankatu 25 A 14, 20700 Turku

p. 040 545 0006

jokisenmarjatta@gmail.com